

เบญจศีล-เบญจธรรม

วัดจรรยา สุพรรณบุรี

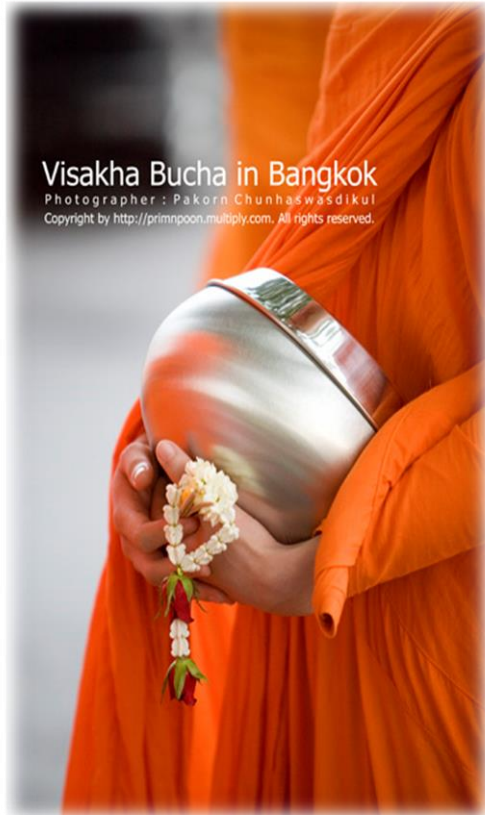

เบญจศีล-เบญจธรรม

ธรรมศึกษาชั้นตรี

โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม กรุงเทพมหานคร

เบญจศีล

เบญจศีล คือ ศีลห้า ท่านว่าไว้
หนึ่ง คือไม่ฆ่าสัตว์ ให้อาศัย
สองไม่ลัก ของเขา เอาไปปล้น
ข้อสาม นั้น ต้องไม่คิด ผิดทางกาม
สี่ ต้องไม่ พูดยั่ว หลอกหลวงเขา
ห้า น้ำเมา ไม่ดื่ม ให้ใครหยาม
หากผู้ใด เกรงครัด ปฏิบัติตาม
เรียกขานนาม ชาวพุทธได้ ไม่อายใคร

เบญจธรรม

เบญจธรรม คือธรรม คู่สี่ลห้า
หนึ่ง เมตตา กรุณา นุ่มนวล
สอง สัมมา-อาชีพ สุจริตใจ
สาม นั้งไช้รึ สำรวมอยู่ คู่ครองตน
สี่ มีความ ซื่อสัตย์ สุจริต
ห้า ความคิดรอบคอบ มีเหตุผล
มีสติ สัมปชัญญะ ไม่ลืมตน
เป็นบุคคล เรียกว่า " กัลยาณชน "

เบญจศีล คือ ศีล ๕ ข้อ

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี **เว้นจากฆ่าสัตว์มีชีวิต**
๒. อทินนาทานา เวรมณี **เว้นจากการถือเอาของที่เขาของมิได้ให้**
๓. กาเมสุ มิจฉาจารา เวรมณี **เว้นจากการประพฤตินอกใจในกาม**
๔. มุสาวาทา เวรมณี **เว้นจากการกล่าวเท็จ**
๕. สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา **เวรมณี** **เว้นจากการดื่มน้ำเมา คือ สุรา และเมรัย**

เบญจธรรม

เบญจธรรม คือ ธรรม ๕ ข้อ

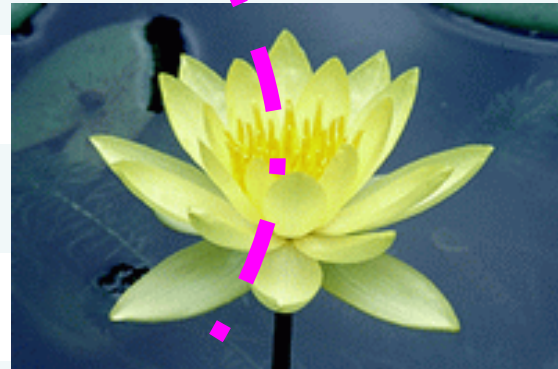
๑. เมตตา กรุณา

๒. สัมมาอาชีวะ

๓. ความสำรวมในกาม

๔. ความมีสติ

๕. ความมีสติรอบคอบ

เบญจศีล-เบญจธรรม

เบญจศีล

เบญจธรรม

เว้นจากฆ่าสัตว์มีชีวิต

คู่กับ

เมตตา กรุณา

เว้นจากการถือเอาของที่เจ้าของมิได้ให้

คู่กับ

สัมมาอาชีพะ

เว้นจากการประพฤตผิดในกาม

คู่กับ

ความสำรวมในกาม

เว้นจากการกล่าวเท็จ

คู่กับ

ความมีสัตย์

เว้นจากการดื่มน้ำเมา คือ สุรา และเมรัย

คู่กับ

ความมีสติรอบคอบ

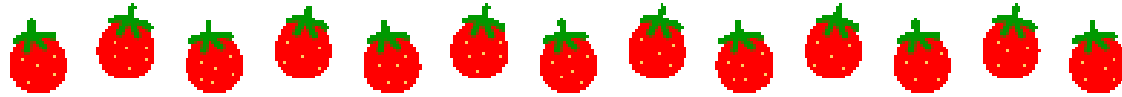

ศีล คือ อะไร

- ✓ คำว่า "ศีล" ได้แก่ ข้อประพฤติข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกาย และวาจา ให้ตั้งอยู่ในความดีงาม
- ✓ ศีลสามารถป้องกันไม่ให้เราทำชั่ว 2 ทาง คือ
 - การกระทำชั่วทางกาย
 - การกระทำชั่วทางวาจา
- ✓ องค์แห่งศีลอย่างหนึ่งๆ เรียกว่า "**สิกขาบท**" ศีลมีองค์ ๕ จึงเป็น สิกขาบท ๕ ประการ รวมเรียกว่า เบญจศีล

ศีลในทางพระพุทธศาสนา

- ศีล ๕ ข้อ สำหรับสาธุชนทั่วไปมีชื่อเรียกว่า นิจศีล ปกติศีล
- ศีล ๘ ข้อ สำหรับ อุบาสก อุบาสิกา มีชื่อเรียกว่า คหวัฏฐศีล อุโบสถศีล
- ศีล ๑๐ ข้อ สำหรับ สามเณร สามเณรี มีชื่อเรียกว่า อหุปสัมปັນนศีล
- ศีล ๒๒๓ ข้อ สำหรับ พระภิกษุ มีชื่อเรียกว่า ภิกขุศีล
- ศีล ๓๑๑ ข้อ สำหรับ พระภิกษุณีมีชื่อเรียกว่า ภิกขุณีศีล

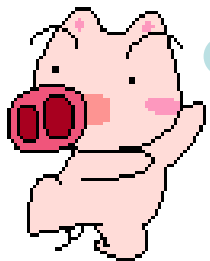
คำอาราธนาศีล

การนิมนต์ หรือ เชิญพระภิกษุ หรือ ผู้ใดผู้หนึ่งให้เป็นผู้ให้ศีล

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถิยาอะ
ติสสะระณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ
ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถิยาอะ
ติสสะระณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ
ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถิยาอะ
ติสสะระณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

โธ้อา
พ่๋าๆ

คำสมาทานศีล

จำได้
ยังเอ่ย

ก่อนลอบผิดไว้

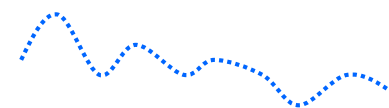
ปาณาติปาตา เวรมณี สิกขาปทํ สมာதியามิ
(ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ด้วยตนเองและไม่ใช่ให้ผู้อื่นฆ่า)

อทินนาทานา เวรมณี สิกขาปทํ สมาதியามิ
(ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ เว้นจากการลัก , น้อ ของผู้อื่นด้วยตนเอง และไม่ใช่ให้ผู้อื่นลัก น้อ)

กาเมสุมิจฺจนารา เวรมณี สิกขาปทํ สมาதியามิ
(ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ เว้นจากการประพฤตฺผิดในกาม)

มฺสวาทา เวรมณี สิกขาปทํ สมาதியามิ
(ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ เว้นจากการพูดเท็จ คำไม่เป็นจริง และคำล่อลวง อำพรางผู้อื่น)

สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจานา เวรมณี สิกขาปทํ สมาதியามิ
(ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ เว้นจากการดื่มสุรา เมรัย เครื่องดองของทำใจให้คลั่ง ใคล้ต่าง ๆ)

วิรัติ

ผู้ปฏิบัติตามสิกขาบท ๕ ประการนั้น ย่อมมีวิรัติด้วย วิรัติมี ๓ ประการ คือ

๑. **สัมปัตตวิรัติ** เว้นจากวัตถุที่จะพึงล่วงได้อันมาถึงเฉพาะหน้า ได้แก่ วิรัติ
ของคนทั่วไป

๒. **สมาทานวิรัติ** เว้นด้วยอำนาจการถือเป็นกิจวัตร ได้แก่ พระภิกษุ สามเณร
อุบาสก อุบาสิกา

๓. **สมุจเฉทวิรัติ** เว้นด้วยตัดขาด มีอันไม่ทำอย่างนั้นเป็นปกติ ได้แก่ พระ
อริยเจ้า (พระอรหันต์)

เบญจศีลข้อที่ 1

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต

- คำว่า “**สัตว์**” หมายถึง สัตว์ที่มีชีวิตทุกชนิด ทั้งมนุษย์และสัตว์
เดียรัจฉาน
- คำว่า **มีชีวิต** คือ สัตว์นั้นมีปราณหรือลมหายใจ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์
หรือในไข่ จนกระทั่งสิ้นลมหายใจ คือ ตาย

หนู..ตั้งใจ
เรียนกันนะ

เบญจศีลข้อที่ 1

- สิกขาบทข้อนี้มีข้อห้าม ๓ อย่าง (เว้นการกระทำ) คือ

๑. การฆ่า

๒. การทำร้ายร่างกาย

๓. การทรมาน

๑. การฆ่า ได้แก่ การทำให้ตาย โดยต่างแห่งวัตถุ มี ๒ ประเภท คือ

๑. ฆ่ามนุษย์

๒. ฆ่าสัตว์เดียรัจฉาน

– การฆ่ามันสำเร็จด้วยประโยค ๒ อย่าง คือ

๑. ฆ่าเอง เรียกว่า สาทัตติกประโยค เป็นการลงมือฆ่าเอง

๒. ใช้ให้ผู้อื่นฆ่า เรียกว่า อาณัตติกประโยค

ศีลข้อนี้ขาดทั้ง ฆ่าเอง และใช้ให้คนอื่นฆ่า

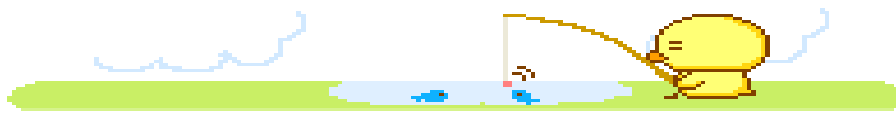
๒. การทำร้ายร่างกาย

ข้อนี้หมายเอาเฉพาะทำแก่นมนุษย์ แยกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. ทำให้พิการ คือ ทำให้เสียอวัยวะเป็นเครื่องใช้การ เช่น การทำให้เสียนัยน์ตา เสียขา เสียแขน

๒. ทำให้เสียโฉม คือ ทำให้ร่างกายเสียรูป เสียงาม ไม่ถึงพิการ

๓. ทำให้เจ็บลำบาก คือ ไม่ถึงกับเสียโฉม แต่ทำให้เสียความสำราญ

๓. ทรกรรม(การทรมาน)

ได้แก่ ความประพฤติเหี้ยมโหดแก่สัตว์ ไม่มีความกรุณาปราณีสัตว์

๑. ใช้การ ได้แก่ การใช้การเกินกำลัง ไม่ปราณีสัตว์ ปล่อยให้
อดอยากซูบผอม ไม่ได้หยุดพักผ่อนตามกาล

๒. กักขัง ได้แก่ กักขังในที่คับแคบ จนเปลี่ยนอริยาบถไม่ได้

๓. นำไป ได้แก่ นำสัตว์ไปโดยวิธีทรมาน เช่น ลากไป หรือผูกมัด เป็นไก่ สุกร หิว
หามเอาหัวลง เอาเท้าขึ้น หรือเอาปลายข้งข้อให้ทับยึดเยียดกัน ปล่อยให้ดิ้นกระเสือก
กระสนจนตาย

๔. เล่นสนุก เช่นเอาประทัดผูกหางสุนัข แล้วเอาไฟจุด หรือเอาไฟจุดบนกระดอง
เต่า เป็นต้น

๕. ผจญสัตว์ เช่น กัดปลา ขนโค(วัว) ขนกระบือ(ควาย) ตีไก่ กัดจิ้งหรีด เป็นต้น

หลักตัดสินว่าศีลข้อที่ ๑ ขาดหรือไม่ขาด

- ปาณาติบาตมีองค์ ๕ คือ

๑. สัตว์มีชีวิต
๒. ตนรู้ว่าสัตว์มีชีวิต
๓. จิตคิดจะฆ่าให้ตาย
๔. ทำความพยายามฆ่า
๕. สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น

ศีลข้อที่ ๑ จะขาด ต่อเมื่อทำครบองค์ทั้ง ๕ ข้อข้างต้นนี้

๒. อทินนาทานา เวรมณี เจตนาถวเนจากการลักทรัพย์

หมายถึง การเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ คือ ถือเอาด้วย
อาการเป็นโจร

– ในสิกขาบทนี้ ท่านห้าม ๓ ประการ คือ

๑. โจรกรรม ประพฤติเป็นโจร
๒. ความเลียงชีพอนุโลมโจรกรรม
๓. กิริยาเป็นฉายาโจรกรรม

๑. โจรกรรม

การถือเอาสิ่งของที่ไม่มีผู้ให้ ด้วยการกระทำอย่างโจรทุกอย่าง
จัดเป็นโจรกรรม ในทางศีลธรรม มี ๑๔ วิธีด้วยกัน ดังนี้

๑. **ลัก** ได้แก่ การขโมยทรัพย์ของคนอื่นที่เจ้าของเขาไม่เห็น มีชื่อเรียกดังนี้

ก. **ขโมย** ในเวลาเงิบเห็นเขาตากผ้าไว้ไม่ให้เจ้าของรู้ หยิบเอาของเขาไป

ข. **ย่องเบา** เวลาสงัดคน แอบเข้าไปในบ้าน หยิบฉวยเอาของต่างๆ ไป

ค. **ตัดช่อง** งัดหรือเจาะประตูหน้าต่างที่ปิดช่องอยู่ แล้วหยิบเอาของเขาไป

๒. **ฉก** ได้แก่ การถือเอาของในเวลาเจ้าของ
พลอ มีชื่อเรียกต่างกันตามอาการ ดังนี้

ก. **วิ่งราว**

ข. **ตีชิง**

๓. **กรรโชก** แสดงอำนาจ หรือใช้อาวุธให้เขา
กลับแล้วให้ของ เรียกว่า **ขู่** หรือ **จี้**

๔. **ปล้น** ได้แก่ รวมพวกกันหลายคน มี
ศาสตราวุธเก็บเอาของผู้อื่นด้วยอำนาจ

๕. **ตู่** คือ อ้างกรรมสิทธิ์ ยืนยันเอาของคน
อื่นมาเป็นของตน

๖. **ขโมย** ได้แก่ กิริยาที่ถือเอาทรัพย์สินของผู้อื่น เช่น รับของแล้วโก่งเสีย อ้างว่าเป็นของของตน
๗. **หลอก** ได้แก่ กิริยาที่พูดปด เพื่อถือเอาของของผู้อื่น
๘. **ลวง** ได้แก่ กิริยาที่ถือเอาของผู้อื่น ด้วยแสดงของอย่างใดอย่างหนึ่งให้เข้าใจผิด เช่น ใช้เครื่องชั่งเครื่องตวงโก่ง
๙. **ปลอม** ได้แก่ กิริยาที่ทำของปลอมให้คนอื่นเห็นว่า เป็นของแท้ แล้วแลกเปลี่ยนเอาทรัพย์สินไป
๑๐. **ตระบัด** ได้แก่ กิริยาที่ยืมของคนอื่นไปใช้ แล้วเอา เสีย เช่น ยืมของแล้วไม่ส่งคืน กู้เงินเขาแล้วเบี้ยวไม่ส่งดอก

๑๑. **เบียดบัง** ได้แก่ กิริยาที่ถือเอาเศษ เช่น ท่านใช้ให้ไปเก็บเงินค่าเช่าบ้าน เป็นต้น ได้มากแต่ให้ท่านน้อย

๑๒. **ลักลอบ** ได้แก่ กิริยาที่ลักลอบเอาของที่ ต้องห้ามหลบหนีภาษี เช่น สิ้นค้าเถื่อน เป็นต้น

๑๓. **ลักเปลี่ยน** ได้แก่ กิริยาที่ถือเอาสิ่งของของตน ที่เลวเข้าไว้แทน แล้วเอาสิ่งของที่ดีของผู้อื่น

๑๔. **ลักขอก** ได้แก่ กิริยาที่ลักขอกทรัพย์สินของตน ที่จะต้องถูกยึด เอาไว้เสียที่อื่น

๒. ความเลียงชีพอนุโลมโจรกรรม

การแสวงหาทรัพย์พัสดุในทางไม่บริสุทธิ์ แต่ไม่นับเข้าในอาการเป็นโจร
มีประเภท ดังนี้

- ก. **สมโจร** ได้แก่ การกระทำอุดหนุนโจรกรรม เช่น รับซื้อของโจร ข้อนี้เป็น
ปัจจัยแห่งโจรกรรม
- ข. **ปกกลอก** ได้แก่ การคบคนด้วยอาการไม่ซื่อสัตย์ ด้วยหวังทรัพย์ของเขา
ฝ่ายเดียว เมื่อเขา สิ้นเนื้อประดาตัว ก็ทิ้งขว้าง ข้อนี้เป็นปัจจัยให้คนตกยาก
- ค. **รับสินบน** ได้แก่ การถือเอาทรัพย์พัสดุที่เขาให้เพื่อช่วยทำธุระให้เขา
ในทางที่ผิด เช่น ข้าราชการรับสินบนจากประชาชน ข้อนี้เป็นปัจจัยให้
บุคคลประพฤติผิดทางธรรม

๓. กิริยาเป็นฉายาโจรกรรม

การทำผิดของผู้อื่นให้สูญเสียบ และเป็นสินใจ ตกอยู่แก่ตน มีดังนี้

- ก. **ผลาญ** ได้แก่ กิริยาที่ทำความเสียหายแก่ทรัพย์สินพัสดุของผู้อื่น
เช่น เผาบ้าน ฟัน โคน ฟันกระบือ เป็นต้น
- ข. **หยิบฉวย** ได้แก่ การถือเอาทรัพย์สินพัสดุของผู้อื่นด้วยความมั่งง่าย
ไม่บอกเจ้าของ คิดเอาเองว่า เจ้าของไม่ว่าอะไร

หลักตัดสินว่าศีลข้อที่ ๒ ขาดหรือไม่ขาด

- อทินนาทานมืองค์ ๕ คือ

๑. ของนั้นมีเจ้าของหวงแหน
๒. ตนก็รู้ว่าของนั้นมีเจ้าของหวงแหน
๓. มีจิตคิดจะลัก
๔. พยายามจะลัก
๕. นำของนั้นมาด้วยความพยายามนั้น

ศีลข้อที่ ๒ จะขาด ต่อเมื่อทำครบองค์ทั้ง ๕ ข้อข้างต้นนี้

๓. กามเมสุ มิจฉาจารา เวรมณี เว้นจากการประพฤติผิดในกามทั้งหลาย

การผิดในกาม หมายถึง การเสพเมถุนกับคนที่ต้องห้าม ผู้ใดเสพเมถุนกับคนที่ต้องห้าม ผู้นั้นทำผิดศีลข้อนี้

๑. หญิงที่ต้องห้ามสำหรับชาย มี ๓ ประเภท คือ

๑. **สัสสามิกา** หญิงมีสามี ที่เรียกว่า ภรรยาท่าน

๒. **ญาติรักจิตา** หญิงที่ญาติรักษา คือ มีผู้ปกครอง ไม่เป็นอิสระแก่ตน

๓. **ธรรมรักจิตา** หรือ จาริตา หญิงที่จาริตรักษา ที่เรียกว่า จาริตห้าม **ได้แก่**

หญิงที่เป็นเทือกเถาเหล่ากอ

KaemLing is 3 years, 6 months, 1 week & 1 day old.

๒. สำหรับหญิง ชายต้องห้ามสำหรับหญิง มี ๒ ประเภทคือ

๑. ชายอื่นนอกจากสามี เป็นวัตถุต้องห้ามสำหรับหญิงที่มีสามีแล้ว

๒. ชายที่จารีตห้าม เป็นวัตถุต้องห้ามสำหรับหญิงทั้งปวง

- ชายที่จารีตห้ามนั้น มี ๓ จำพวก คือ

๑. ชายที่อยู่ในพิทักษ์รักษาของตระกูล เช่น ปู่ พ่อ ตา ทวด

๒. ชายที่อยู่ในพิทักษ์ของธรรมเนียม เช่น นักพรต นักบวช

๓. ชายที่กฎหมายบ้านเมืองห้าม เช่น พระภิกษุ สามเณร

หลักตัดสินว่าศีลข้อที่ ๓ ขาดหรือไม่ขาด

- กาเมสุมิชฌาจาร มืองค์ ๔ คือ

๑. วัตถุอันไม่ควรถึง (มรรคทั้ง ๓)
๒. จิตคิดจะเสพในวัตถุอันไม่ควรถึงนั้น
๓. ทำความพยายามในอันที่จะเสพ
๔. มรรคต่อมรรคถึงกัน

ศีลข้อที่ ๓ จะขาด ต่อเมื่อทำครบองค์ทั้ง ๕ ข้อข้างต้นนี้

